

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

DİLEKÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

19 Şubat 2014 Çarşamba

DİLEKÇE KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

19 Şubat 2014 Çarşamba

----0----

K O N U

Sayfa

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 2013 Yıllık Faaliyet Raporu'nun görüşmeleri

1:11

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:11

Mehmet ELKATMIŞ (Kamu Denetçisi)

2:6, 8, 9:11

Reşat DOĞRU

(Tokat)

6:7

Ülker GÜZEL

(Ankara)

7

Ayhan Sefer ÜSTÜN

(Sakarya)

7:8

Nevzat PAKDİL

(Kahramanmaraş)

8

İhsan ŞENER

(Ordu)

8:9

Açılma Saati: 16.43

Kapanma Saati: 17.56

BİRİNCİ OTURUM

19 Şubat 2014 Çarşamba

Açılma Saati: 16.43

BAŞKAN: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

BAŞKAN VEKİLİ: Halil ÜRÜN (Afyonkarahisar)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Nurdan ŞANLI (Ankara)

_____0_____

BAŞKAN – Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, Saygıdeğer Kamu Denetçiliği Kurumunun temsilcileri, basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz var.

Karma Komisyonun 7'nci toplantısını açıyorum. Herkese hoş geldiniz diyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, bugün, gündemimizde bulunan ve daha önce tarafınıza yazımızın ekinde bildirilen **Kamu Denetçiliği Kurumunun 2013 Yıllık Faaliyet Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.**

Bugünkü gündemimize geçmeden önce, konuyla ilgili sizlere kısaca bilgi vermek istiyorum. Akabinde, Kamu Denetçiliği Kurumunun temsilcileri 2013 Yıllık Faaliyet Raporu'nun sunumunu yapacaklar. Daha sonra, Karma Komisyonumuzun raporunu hazırlamak üzere üyelerimizden bir alt komisyon kuracağız ve alt komisyon Karma Komisyon raporunu hazırlayacak. Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda görevli yasama uzmanları da teknik destek verecekler ve komisyon raporunun yazılmasına yardımcı olacaklardır.

Sayın üyeler, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, işleyişi ve raporun görüşme süreciyle ilgili kısaca bilgi vermek istiyorum. Akabinde, düşüncesini dile getirmek isteyen sayın üyemiz olursa kendilerine de söz vereceğim. Bilindiği üzere, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak, idareye önerilerde bulunmak ve bağımsız, etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle Kamu Denetçiliği müessesesi 12 Eylül 2010 tarihli Anayasa değişikliği referandumu ile hukuk sistemimize girmiştir. Anayasa değişikliğinin ardından, Kamu Denetçiliği Kurumu 14 Haziran 2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ile Kanun'da belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli olarak kurulmuştur.

Kanun yürürlüğe girdikten sonra, ülkemizde ilk kez kamu başdenetçisi ve kamu denetçileri seçimi Karma Komisyonumuzun yaptığı çalışma neticesinde; 5 kamu denetçisini kendisi seçmiş, belirlediği 3 kamu başdenetçi adayını da Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna bildirmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu da 27 Kasım 2012 tarihli 29'uncu Birleşiminde Türkiye'nin ilk kamu başdenetçisini seçmiştir. Sayın Başdenetçinin 5 Aralık 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, kamu denetçilerinin ise 11 Aralık 2012 tarihinde Karma Komisyonumuzda yemin etmeleriyle birlikte Kamu Denetçiliği Kurumu fiilî olarak kuruluşunu tamamlamıştır. Kamu Başdenetçisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda ve kamu denetçilerinin de Karma Komisyonunda seçilmeleriyle birlikte dört yıllık görev süreleri başlamıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu, 2012 yılına ilişkin herhangi bir faaliyeti olmadığı için 2012 yılına ait bir raporu Komisyonumuza sunmamıştır çünkü Kamu Denetçiliği Kurumuna bireysel başvurular 6328 sayılı Kanun'un yayımı tarihinden dokuz ay sonra yani 29 Mart 2013 tarihinde yapılmaya başlanmıştır. 6328 sayılı Kanun ancak o tarihte bütün hükümleriyle yürürlüğe girmiştir. Yine, mahallî idarelerin eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları hakkında, kanunun bütün hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten bir yıl sonra uygulanmaya başlayacaktır. Dolayısıyla, mahallî idarelere ilişkin şikâyetler en erken 29 Mart 2014 tarihinde yapılabilecektir.

Komisyonumuz ile Kamu Denetçiliği Kurumu arasındaki ilişkiden de kısaca söz etmek istiyorum. 6328 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinde iki kurum arasındaki ilişki açıkça belirtilmiştir. Buna göre, Komisyonumuz, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile birlikte Karma Komisyon sıfatıyla kamu başdenetçiliği için 3 adayı belirleyerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunmak, 5 kamu denetçisini seçmek ve Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık faaliyet raporlarını görüşmek ve 6328 sayılı Kanun'da sayılı görevlerle ilgili itirazları değerlendirip karara bağlamakla yetkilendirilmiştir.

Bu bağlamda, Kamu Denetçiliği Kurumunun, her takvim yılı sonunda yürütülen faaliyetleri ve önerileri kapsayan bir rapor hazırlayarak Karma Komisyona sunması gerekmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2013 Yıllık Faaliyet Raporu'nu 30 Ocak 2014 tarihinde Komisyonumuza sunmuş ve böylece iki aylık görüşme süreci başlamıştır. Komisyon, bu raporu ara verme ve tatil dönemleri hariç olmak üzere iki ay içinde görüşüp kendi kanaat ve görüşlerini de içerecek şekilde özetleyerek, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere hazırlayacağı raporu Meclis Başkanlığına gönderecektir. Yine, 6328 sayılı Kanun'a göre, Karma Komisyon raporunun Genel Kurulda ivedilikle görüşüleceği belirtilmiştir ancak raporun Karma Komisyonunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda nasıl görüşüleceğine ilişkin İç Tüzük'te ve 6328 sayılı Kanun'da açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer bir husus, kurumun yıllık raporu, Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle kamuoyuna duyurulacaktır.

Karma Komisyonun uygulamasını Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri ve Parlamento teamülleri çerçevesinde katkılarınızla birlikte belirleyeceğiz.

Biz Komisyon Başkanlığı olarak birkaç noktada çalışma yaptık. Kamu Denetçiliği Kurumu ile karşılıklı fikir alışverişinde bulunduk ve bu kapsamda Kamu Denetçiliği Kurumunun 2013 Yıllık Faaliyet Raporu ile ilgili genel bir sunum almak üzere Kamu Denetçiliği Kurumu yetkililerini Karma Komisyon toplantısına davet ettik. Biraz sonra kendileri raporlarının sunumu yapacaklar.

Karma Komisyon raporunu yazmak üzere Komisyonumuzda grubu bulunan bütün partilerin temsil edileceği bir alt komisyonun kurulmasının yararlı olacağını düşünüyoruz. Bu konuyla ilgili üyelerin fikirlerini alacağız ve alt komisyon raporu hazırlandıktan sonra alt komisyon raporunu görüşmek üzere bir kez daha Karma Komisyonun toplanmasının yararlı olacağını düşünüyoruz. Karma Komisyonunda raporumuzu kesinleştirdikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunacağız. Komisyon açısından raporun görüşme süresinin -demin dediğim gibi- ara verme ve tatil hariç olmak üzere iki ay içinde bitmesi gerekmektedir. Takvime baktığımızda bir sonraki toplantımız yerel seçimlerden sonraya kalacak gibi görünüyor.

Dilerseniz, gündeme geçmeden önce, dilek, temenni ya da çalışma esas ve usulümüzle ilgili değerlendirme veya katkı yapmak isteyen sayın üyemiz varsa görüşlerini almak isteriz; değilse kurum temsilcisine söz vereceğim bize rapor hakkında sunum yapması için.

Var mı söz almak isteyen?

Şimdi, o zaman, sözü Kamu Denetçiliği Kurumu adına görevlendiren Kamu Denetçisi Sayın Mehmet Elkatmış'a vermek istiyorum. Şimdiden teşekkür ederim.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ - Dilekçe Komisyonumuzun ve İnsan Hakları İnceleme Komisyonumuzun değerli başkanları ve bu komisyonlarımızın değerli üyeleri, değerli milletvekilleri; şahsım ve Kurumumuz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum, başarılar diliyorum.

Gerçekten, bugün biz çok mutluyuz. Çünkü dünyada 140 ülkede kurulup ancak 140'inci ülke olma dolayısıyla bizde de kuruldu. Biz, bir yılı aşkın bir zamandır kuruluş çalışmalarını devam ettiriyoruz ve dokuz aylık çalışmalarımız neticesindeki -yasal olarak-raporumuzu yüksek komisyonunuza sunmuş bulunuyoruz. Şimdi, tabii, her şey var raporda. Ben fazla uzatmadan bir özet yapmak istiyorum. Gerçi Komisyonumuzun kuruluş aşamasındaki konumunu Sayın Başkan gayet güzel ifade ettiler. O konulara girmeden, ben içeriğiyle ilgili ve komisyonumuzun işleviyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Ülkemizde birçok komisyon var. Özellikle de bizim çalışma alanımızla ilgili başka komisyonlar da var. Ancak, bu komisyonlardan bizim bir farkımız var: Biz denetim yapıyoruz. Başka denetim yapan kuruluşlar da var. Örneğin, yargı denetim yapıyor, yargısal denetim. Her bakanlığın, her genel müdürlüğün yani idarenin her biriminin iç denetim organları var, yani teftiş kurulları, müfettişleri var, onlar da denetim yapıyor. Ancak, bizim onlardan bir farkımız var, o da şu: Bu saydığım, gerek yargı olsun gerekse bakanlıkların, genel müdürlüklerin yani kamu idaresinin iç denetimle ilgili denetimlerinde, onlar sadece yasal yünden denetim yapıyor. Yapılan işlemler yasalara uygun mu, değil mi, bunun denetimini yapıyorlar. Ama bizim yaptığımız denetim bunun çok ötesinde. Sayın Başkan ifade etti, kanunun 1'inci maddesinde zaten bunu sayıyor: "Kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını ..." Bu, diğer denetimlerden farklı bir şey, tutum ve davranışları da işin içerisine koyuyor; yetmiyor, bu davranışların ve bu eylem ve işlemlerin "insan haklarına dayalı" yani sadece "yasalara uygun" demiyor, "insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka..." Burada dikkatinizi çekerim "yasaya" demiyor, hukuka uygunluğunu ifade ediyor. "...hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak" diyor. Yani, bizim diğer denetim birimlerinden farkımız ve önemimiz bu.

Ondan dolayıdır ki bütün dünyada “ombudsmanlık” diye tarif edilen ama bizim kanunumuzda “kamu denetçiliği” olarak ifade edilen Kurumumuzun özelliği, önemi buradan kaynaklanıyor. Yani, biz, sadece yasaya uygunluk değil, hukuka da uygunluk yönünden bunları inceliyoruz; hakkaniyete uygunluk yönünden inceliyoruz; yetmiyor, insan haklarına, adalet anlayışına yani bütün yönleriyle biz incelemelerimiz yapıyoruz. Bizim özelliğimiz, diğer kuruluşlardan ayrı.

Tabii, bu, bizim kültürümüzde olan bir şey, tarihimizin her safhasında ve kültürümüzde olan bir kuruluşken –tabii adı “ombudsman” değil, “kamu denetçisi” değil ama birçok değişik isimlerle anılan bir kuruluşken- maalesef biz bunu yıllar itibarıyla ihmal etmişiz ama son geldiğimiz noktada bütün dünya bunu sahiplenmiş. Hatta ve hatta bazı ülkelerde sektörler bazında da ombudsmanlık teşkilatları var. Mesela Amerika’da bildiğim kadarıyla 18 branşta ombudsman var, işte İsveç’te 7 veya 8, Rusya’da 3 tane değişik konularda ombudsmanlık var ama bizde yeni kuruldu, inşallah bu kökleştikçe, geliştikçe daha da önemi artacak.

Tabii bizim, Sayın Başkanımızın da ifade ettiği gibi kanunumuz 29 Haziran 2012’de Resmî Gazete’de yayımlandı ama Meclisin tatile girmesi ve birtakım bürokratik engeller, formaliteler dolayısıyla biz ancak 11/12/2012 tarihinde yemin ederek göreve başladık ama yemin ederek göreve başlamak göreve başlamak olarak kabul... Hukuken oluyor ama bizim yerimiz yoktu; biz göçebe gibi cuma günü başka yere taşınacağız, bu üçüncü yer olacak. Dolayısıyla, bu çalışmalarımızda tabii birtakım eksikler meydana geldi ama biz buna rağmen -ki bu Avrupa Birliği ilerleme raporlarında da övgüyle bahsedilmiştir- çok kısa süre içerisinde organize olduk, 4 tane yönetmelik çıkarttık ki bu çok detaylı bir çalışmayı gerektiriyordu. Başbakanlık Personel Genel Müdürlüğünden, Başbakanlıktan ve diğer kuruluşlardan birtakım arkadaşlarımız da geçici olarak görev aldılar ve neticede biz bu çalışmalarımızı yaptık. Bir kısım elemanlarımızı, uzmanlarımızı aldık ve neticede, yasa gereği de sizin de ifade ettiğiniz gibi 29 Mart 2013 tarihinde resmen şikâyetleri almaya başladık ve herhangi bir “reklamasyon” yapmamıza imkân da yoktu o şartlar altında. Ona rağmen, raporumuzda da belirtildiği gibi, 7.638 başvuru oldu Komisyonumuza ve bunların büyük bir kısmını biz neticelendirdik. Tabii, bizim elimizi kolumuzu bağlayan – kurum olarak- birçok yasal engel var. Onları biraz sonra ifade etmeye çalışacağım.

Ancak, tabii ki bu Kurumun bir avantajı da var. Biraz evvel ifade ettiğim gibi görev alanının çok geniş olmasının yanında, masrafsız bir şey müracaat yani hiçbir masrafı yok kişinin. Her yolla da başvurabilir; İnternet’ten, mail yoluyla, e-posta yoluyla, bizzat gelerek veya bulunduğu yerdeki kaymakamlık veya valiliklere de müracaat etmek suretiyle... Ki valiliklere ve kaymakamlıklara müracaat ettiğinde onlar hiç içeriğine bakmadan üç gün içerisinde bize göndermek zorundadır. Ve bu bir avantajdır yani masrafsız olması, her yönden de bize müracaat şeyinin olması. Ve bize, Kurumumuza müracaat ettiğinde zaman aşımının kesilmesi de en büyük avantajlardan bir tanesidir. Bize müracaat ettiği andan itibaren zaman aşımı duruyor ta ki karar verip, kararı tebliğ ettikten otuz gün sonra da gelecek cevaba göre, kurumdan gelecek cevaba göre, ondan sonra zaman aşımı durduğu yerden tekrar başlıyor ve tabii Kurumumuza müracaat ettikten sonra vatandaş eğer bizim kararımızdan da tatmin olmazsa veya gereği yerine getirilmezse dava hakkı her zaman için vardır, bu da bir başka avantajdır.

Biz, kararlarımızda iyi yönetim ilkeleri ışığında idareye öneride bulunuyoruz ve biz incelemelerimizde sadece ulusal mevzuat yönünden değil, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşların kararlarını da evrensel hukuk kurallarını da dikkate alarak karar veriyoruz; kararlarımız incelendiğinde o görülecektir. Mesela burada Gezi olaylarıyla ilgili kararımız var. İşte bu da 170-180 küsur sayfa civarında ve burada biz sadece ulusal mevzuat yönünden değil, hakkaniyet yönünden ve uluslararası mevzuat yönünden de, hukuk yönünden de -sadece mevzuat da değil ifade ettiğim gibi- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında da değerlendiriyoruz ve incelemelerimizde de temel hak ve özgürlükleri ön plana çıkarıyoruz ve bunları çok önemsiyoruz. O nedenle de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bizim için en büyük bir dayanağımızdır.

Üstelik kurumumuza başvuracaklar yönünden baktığımız zaman da bir kolaylık var. Yani her ne kadar menfaati haledar olan gerçek kişiler müracaat etme imkânına sahipse de sadece insan hakları, temel hak ve özgürlükler, çocuk ve kadın haklarıyla ilgili konularda hakkı haledar edilenlerin değil, sivil toplum örgütlerinin de tüzel kişilerin de ve başka kişilerin de kurumumuza müracaat hakları var.

Yabancıların da müracaat hakları var. Yani müteakabiliyet aranmaksızın herhangi bir yabancı da Türkiye’de hakkı haledar edildiği, hakkı gasbedildiği takdirde onların da kurumumuza müracaat hakları var. Bu da önemli bir yeniliktir ki birçok ülkede olmayan bir ilerilikte. Bu da herhâlde bizim kurumumuzun en son konan -yani 140’ıncı veya 139’uncu, işte o civarlarda, tam sayı da belli değil, 140 diye biliyorum- kurum olması dolayısıyla, en yeni, en modern kurum olması dolayısıyla böyle de bir avantajımız var; avantaj var insanlar için söylüyorum. Bunu da bize göre en büyük bir yenilik diye düşünüyoruz.

Yalnız tabii ki bizim kurumumuza başvurmak için birtakım da yasadan kaynaklanan sıkıntılarımız var. Onu da müsaadenizle burada dile getirmek istiyorum ki o konularda da sizlerin desteğine her zaman ihtiyacımız var. İnşallah, o şeyler de giderilebilir.

Nedir bunlar? Kural olarak kurumumuza müracaat edebilmesi için, bir hakkı yenilen, bir hakkı gasbedilen veya yerine getirilmeyen bir vatandaşın veya tüzel kişinin –yabancı, yerli fark etmez- bütün idari yolları tüketmesi gerekiyor. Bu, İdari Usul Yasası’ndan kaynaklanan bir şey. Bu bizim elimizi kolumuzu bağlıyor. Nitekim, baktığınız zaman raporumuza, birçok konularda incelenemezlik kararı verdiğimiz görülür. Bu da tabii ilk bakışta tuhaf geliyor insana, bize de tuhaf geliyor, nedir incelenemezlik? Ama yasadan kaynaklanıyor bu, yasa öyle emrediyor, diyor ki: “Bütün idari yolları tüketmesi gerekir.”

Şimdi bu bize göre de çok sakat bir ifade. Şöyle ki: Türkiye’de maalesef bu kültür oluşmuş değil yani bir idare bir vatandaşın bir işini yapmadığı zaman yani hem de hukuka uygun olmayacak bir şekilde, insan haklarına aykırı bir şekilde, o vatandaş tekrar o kuruma veya onun bir üst amirine müracaat ettiğinde “Tamam ya, yanlışlık yapılmış, bunu düzeltelim.” diyecek bir kültür maalesef daha ülkemizde oluşmamıştır. O nedenle, yasaya göre oraya tekrar bir müracaat hakkı tanınması çok doğru bir şey değil; işi uzatmaktan ve sürüncemede bırakmaktan ve hatta insanların moralini bozmaktan, ümitlerini kırmaktan başka bir işe yaramıyor.

Nasıl oluyor? Şimdi, diyelim ki bir A kurumuna vatandaşın bir talebi var, “Olmaz.” diyor. “Olmaz kardeşim.” diye hani bir söz var ya, “Olmaz kardeşim.” diyor, reddediyor. Şimdi ne yapacak vatandaş? Bize müracaat etmeden evvel bir daha müracaat edecek o kuruma veya yasada belirtilen onun bir üst şeyi varsa bir daha müracaat edecek, altmış gün bekleyecek. Altmış gün içerisinde bir cevap vermezse o idare veya altmış gün beklemeden işte üç gün, beş gün, on gün sonra neyse –ki böyle bir şey de pek vaki olmuş değil, sonuna kadar bekletiliyor maalesef- altmış gün içerisinde cevap vermezse o zaman altmış birinci günden itibaren bize, kurumumuza müracaat hakkı doğuyor altı ay içerisinde.

Ne oluyor o zaman? İş uzuyor. Zaten bir dilekçe vermiş. Biz onu yazıyoruz, çiziyoruz, oraya gönderiyoruz, vatandaşa gönderiyoruz, bir daha müracaat et diyoruz. Hatta biz çoğu zaman belki biraz görevimizi de aşarak kuruma gönderiyoruz, diyoruz ki: “Vatandaşın böyle bir şikâyeti var, dikkate alın ve bunun gereğini yapın.” Vatandaşa diyoruz ki: “Eğer bu iş çözülmezse altmış gün içerisinde bekle, cevap vermezlerse veya verdiklerinden itibaren altı ay içinde bize müracaat etme hakkın var.” diye de vatandaş uyarıyoruz da bu şekilde bir yazıyla.

Şimdi, hiçbir idare de doğru dürüst, birçoğu kere -bazı istisnaları var tabii- bu kültür oluşmadığından dolayı cevap da vermiyor. Tabii ki vatandaşın da bu sefer morali bozuluyor, diyor ki: “Nedir işte böyle bir kurum kuruldu, ben de oraya müracaat ettim ama oradan gönderdi, benim şeye bakmadı, bir de üstüne ‘incelenemezlik’ yazmış, bu nasıl iş.” Kurumun prestijine büyük zarar veriyor. Bu bizim için çok büyük bir eksiklik. Yasayla bunun düzeltilmesi gerektiğine inanıyoruz. Tabii ki takdir yüce Medisin, sizlerin.

Yine bizim elimizi kolumuzu bağlayan bir husus da resen inceleme yetkimiz yok. Hâlbuki Türkiye’deki birtakım başka kurumların resen inceleme yetkisi var ama mutlaka bize bir şikâyet gerekiyor, biz şikâyetsiz herhangi bir şeye el süremiyoruz. Hâlbuki birçok önemli konuda, hele hele toplumun tamamını ilgilendiren, kamuoyunun hassas olduğu bazı konularda biz kurum olarak resen inceleme yapabilmeliyiz ve bunu yapma şansımız, yasadan kaynaklanan yapma şansımız yok. Yani bize, kurumumuza resen inceleme yetkisinin de verilmesi gerekir. Raporumuzun da “Öneriler” kısmında bu konularda daha detaylı beyanlarımız var.

Yine zaman aşımı var. Hadi, bazı konularda veya özel kişiler arasındaki... Zaten bizim özel kişiler arasındaki ihtilaflara bakma şansımız yok yasadan kaynaklanan, olmaması da doğru ama kamuyla ilgili olduğu takdirde, özellikle insan haklarıyla ilgili konularda zaman aşımının olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Nitekim, son yapılan, en son ki Ceza Kanunu’nda birtakım, mesela işkence gibi suçlarda zaman aşımı şeyi kaldırıldı, zaman aşımı yok bildiğim kadarıyla ama bizim kurumumuza müracaat etmesi için altı aylık zaman aşımı süresi var yani geriye doğru o hakkının, işte o olayın olduğundan itibaren altı ay. Hâlbuki bazı kanunlarda işte Medeni Kanun’da olsun, Borçlar Kanunu’nda olsun, Ticaret Kanunu’nda olsun bilgi sahibi olduğundan itibaren daha uzun zaman aşımı süreleri var. Hukukçu arkadaşlarımız bu konuları daha iyi biliyorlar ve haberi olmasından yani bilgisi olmasından itibaren de on yıllık bir genel zaman aşımı var ama bizde kesin altı aylık bir zaman aşımı süresi var.

Tabii, bizim bütün bu işte yeni organize olmamız, yer bulmamız, işte elemanları eğitmemiz epeyce bir süreç aldı. Bu zaman içerisinde bütün bunları yapmaya çalıştık ve eleman aldığımız uzman yardımcısı, uzman arkadaşlarımızı –ki önümüzdeki günlerde de uzman yardımcısı alacağız- TODAİ’de, Hacettepe Üniversitesinde, Bilkent Üniversitesinde, Emniyet Genel Müdürlüğünde ve kamunun diğer birtakım birimlerinde eğitime tabi tuttuk, yoğun eğitimler yapıldı ve o eğitimler neticesinde arkadaşlarımız gerçekten de yetiştirildi ve randımanlı bir çalışmaya başladık şu andan itibaren.

Tabii ki bunlar kolay olmadı. İşte yerimiz yok, yerimizin olmaması bizim en büyük dezavantajımızdı.

Bu arada uluslararası ilişkileri de güçlendirdik. Nitekim Kamu Denetçiliği Kurumunun Desteklenmesi Projesi Avrupa Birliğiyle -ki 2 milyon 134 bin küsur avro bedelinde bir proje- önümüzdeki günlerde başlayacak. Her türlü anlaşmalar yapıldı, hazırlıklar yapıldı, burada inşallah Kurumumuz daha da gerek reklam yönünden gerekse eğitim yönünden uluslararası diğer eş kurumlarımızla diyalog içerisinde geliştireceğiz. Bu projeyi de Fransa ve İspanya konsorsiyumu birlikte kazandılar.

Yine, çocuk hakları için “Çocuklar için Adalet Projesi” UNICEF’le -65 bin dolarlık bir proje- ortak, o da yürüyor.

Yine, Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu iş birliğiyle bir proje geliştiriyoruz. Bu projeler de hayata geçtiğinde hem Kurumumuzun çalışmaları daha rantabl hâle gelecek hem uzmanlarımız, uzman yardımcılarımız yetişecek ve Kurum önümüzdeki günlerde, yıllarda çok daha iyi bir donanıma kavuşarak daha aktif bir rol alacak.

Yalnız, bu arada, tabii ki, uluslararası kurum ve kuruluşlarla da iş birliklerimiz, görüşmelerimiz bu saydıklarımın dışında devam ediyor. Avrupa Birliği büyükelçileriyle tanışma toplantısı yaptık, hemen hemen bütün büyükelçiler katıldı. 3 Eylül’de Uluslararası Kamu Denetçiliği Sempozyumu yapıldı. Oraya, Sayın Başbakan, Medis Başkanımız ve diğer birtakım üst düzeydeki devlet görevlileri, yüksek yargının değerli temsilcileri, başkanları da katıldılar. Avrupa’dan da birçok ombudsman hemen hemen hepsi -başombudsman dâhil olmak üzere- katıldılar. İsveç Ombudsmanlığı, yine aynı şekilde Lüksemburg Ombudsmanı Kurumumuzu bizzat bunlar ziyaret etti. Avrupa Konseyi Parlamenter Medisi heyeti, UNICEF Bölge Direktörü, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Avrupa Komisyonunun Genişlemeden Sorumlu Üyesi Füle, Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi heyeti, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı, Birleşmiş Milletler Türkiye Mukim Koordinatörü, Avrupa Birliği Başombudsmanı, bütün bunlar Kurumumuza ziyarette bulundular ve Kurumumuz hakkında çok güzel, müspet raporlar verdiler. Mesela, Avrupa Birliği 2013 Türkiye İlerleme Raporu’nda Kurumumuzdan övgüyle bahsediliyor. Yine, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri’nin raporunda övgüyle bahsediliyor. Avrupa’da Ombudsmanlık Kurumunun Güçlendirilmesi Raporu’nda keza övgüyle bahsediliyor. Avrupa Birliği 2012 İlerleme Raporu hakkında Avrupa Parlamentosu ilke kararında yine bizden, kurumumuzdan bahsediliyor.

Bunun yanında da biz, Avrupa’daki bütün muadil şeylere üye olduk. Mesela, Avrupa Ombudsmanlar Ağı ve Ombudsman Enstitüsüne üye olarak kabulümüz yapıldı, onlarla da iş birliği içerisindeyiz. Biz de gerek uzmanlarımız olsun -eğitim için- gerekse bizler Avrupa ülkelerindeki ombudsmanlık teşkilatlarında incelemelerimiz oldu, onlarla yakın iş birliği içerisindeyiz.

Yine, ülkemizde birçok toplantılara, seminerlere, konferans ve çalıştaya da Kurumumuz olarak gerek bizler gerekse uzmanlarımız, arkadaşlarımız katıldılar.

Burada, tabii ki, sayısal rakamlar var, pek onlara girip de sizleri yormak istemiyorum. Zaten Meclisimizin gündemi de yoğun, biliyorum sizler de çok yoğun çalışıyorsunuz ve zaten de raporumuzda o sayısal rakamlar var.

Biz, verdiğimiz kararlarda uygulama, uyma durumuna gelirse maalesef o konuda daha fazla bir mesafe katettiğimizi söyleyemem. Çünkü, bu konuda Türkiye’de kamu idaresindeki kültür henüz oluşmamıştır. Baltık ülkelerinde yani İsveç, Norveç, Danimarka gibi ülkelerde yüzde 95’lerde uyum var, yanımdaki Yunanistan’da dahi yüzde 80 civarında uyum var ve Avrupa ülkelerine de baktığımız zaman, ortalama yüzde 80’ler civarında ombudsmanın verdiği kararlara uymak varken maalesef bizde daha bu kültür oluşmadığından dolayı pek uyulmuyor. Bizde de kısmi uymaları da dâhil edersek ortalama yüzde 21’ler seviyesinde. Ama şunu da memnuniyetle ifade etmek isterim ki: Biz, daha karar vermeden birçok konuları da hallediyorlar. Yazıyı gönderince, bizden gidince yazı, uyuyorlar. Mesela, bir örnek vereyim; mesela, en şeyi, Millî Savunma Bakanlığı. Yurt dışında çalışan bir vatandaşımız bedelli askerliğe müracaat etmiş, söyledikleri rakamı yatırmış ama sonra kendisine yakalama kararı çıkmış. E, varmış, tekrar müracaat etmiş, demiş ki: “Ben, sizin dediğiniz parayı yatırdım.” demişler ki: “Biz, yanlış hesap etmişiz.” “E, kusur kimin? Benim değil.” Bize müracaat etti, biz yazıyı gönderir göndermez hemen uyguladılar, dediler ki: “Tamam, hata bizden, biz yanlış hesap etmişiz, şu kadar eksik hesap etmişiz, bu parayı yatırdığı takdirde...” Uzunca da bir gün verdiler. “...askerlikten muaf olacak.” Yani, böyle birçok konular var.

Ancak, bazı yasalar var. Şimdi, yasalar da çıktıktan sonra sık sık da değiştirilince... Mesela bu bedelli askerlikle ilgili, 28 Şubat’ta mağdur olanlar, işte askerden atılan birtakım subaylarla ilgili konular bize çok geliyor, çok sıkıntı var oralarda. İşte yönetmelik düzenleniyor ama yönetmelik belli bir şeyi alıyor. Mesela, bu bedelli askerlikte birisi peşin yatırmış, birisi taksitle yatıracak -bir iki taksit yatırmış, geriye kalanını da yatırmamış- birisi de hiç yatırmamış. Hiç yatırmayan sonraki şeyden -10 bin eurodan 5-6 bin euroya düştü yanlış hatırlıyorsam- faydalaniyor, taksitle yatıran da faydalaniyor ama peşin yatıran adam faydalanamıyor; burada bir adaletsizlik var. Sorduğumuz zaman “Efendim, işte yasa böyledir, yönetmelik böyledir...” gibi şeyler. Zaten bizim verdiğimiz kararlara idarenin uymamasındaki en büyük dayanakları “Efendim, ne yapalım yasa böyle?” Hani yasa hazretlerine sığınıyorlar. Hâlbuki, yasayı da çoğu

kere yanlış yorumluyorlar, yasaya aykırı yönetmelikler çıkıyor veya yönetmelikler eksik çıkıyor, her şeyi dikkate almıyorlar. Zaten öyle de olsa, böyle de olsa biz hakkaniyet yönünden incelediğimizden dolayı, hakkaniyete uygun değil verdiğimiz örnekte olduğu gibi. Yani, hiç yatırmayan, eksik yatıran faydalanan ama aynı usulde tamamını yatıran, vatandaşlık görevini eksiksiz yerine getiren insan faydalanamayacak; bunu kabul etmek mümkün değil. Dolayısıyla, hep yasaya şey yapıyorlar. Ama, biz şuna inanıyoruz ki, zaman içerisinde bu kültür oluşacak, etkinliğimiz artacak, daha da üzerlerine gideceğiz -tabii ki hakkaniyet ölçüsünde, imkânlar ölçüsünde- ve Kurumumuz daha da etkin bir denetim yapacak diye düşünüyoruz, bunu ümit ediyoruz.

Tabii, burada en büyük desteğimiz de sizlersiniz. Çünkü her yıl için size raporlar vermemiz gerekecek, belki arada da ara raporlar vermemiz gerekecek yüksek Komisyonunuza. Sizlerin desteğine her zaman için bizim ihtiyacımız var, bize güç ve kuvvet vereceksiniz. Ve bu birtakım değişmesini arzu ettiğimiz konularla ilgili de tabii ki bütün milletvekillerimizin ama öncelikle sizlerin desteğine bizim çok ihtiyacımız var.

Ben fazla uzatmak istemiyorum, belki sorular olursa o zaman detaya girebiliriz.

Ben, tekrar hepinize gerek şahsım gerekse çalışma arkadaşlarımız, kurumumuz adına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Söz isteyen üyelerimiz var.

Sayın Doğru, buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, Sayın Başkan eski milletvekili olduğu için epey uzatarak konuşuyor hâliyle, özelliği olsa gerek.

Şimdi, efendim, ben önce Kamu Denetçiliği Kurumunu tebrik ediyorum, tüm üyelerini, çalışanlarını, emekçilerin hepsini candan tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Tabii, yeni kurulan bir kuruluş, yeni kurulan kuruluş olması hasebiyle de yeni teşkilatlanma oluyor anlatılmış olduğu kadarıyla. Ancak, şu anda Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili ben insanların çok fazla fikirlerinin, bilgilerinin olmadığı kanaatindeyim. Yani, belki ombudsmanlık tabirini birçok insan şöyle veya böyle duymuş olabilir ama Kamu Denetçiliği Kurumu kurum olarak, önce çok iyi bir şekilde... Kamu Denetçiliği Kurumu nedir, ne yapar, nasıl karar alır, almış olduğu kararları nasıl uygulatır yani mesela, bir savcılığa suç duyurusunda bulunabilir mi veyahut işte idarelere göndermiş olduğu yazıları nasıl takip eder veyahut da onların yapmış olduğu herhangi bir faaliyet kendilerine bildirilir mi veyahut sizin almış olduğunuz kararları vatandaş nasıl takip eder, bu konularda bir açıklık getirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Tabii, Türk töresinde ahilik var veyahut da Türklerde işte toplantılar olur, toylar olur, o toylarda, otağ toplantılarında bazı alınmış olunan kararlar -geçmiş tarihte olmak üzere- görüşülür veyahut da eksikliklerin hepsi orada kurul ve kuruluşlar tarafından yerine getirilmeye çalışılır. Ancak, burada gördüğümüz kadarıyla, Kamu Denetçiliğinde sadece vatandaşın kamuyla ilgili olan konuları, herhâlde bir sorunla ilgili... Yoksa, vatandaşla vatandaş arasında bazı konular veyahut da kamuoyunda, siyasetin dışında en azından... Nedir? Öğrencilerin bir yurt konusu veyahut sağlıkta şiddetle ilgili konular veyahut da şu anda ülkemizin her tarafında bulunan TOKİ'lerde çok ciddi sıkıntılar ve sorunlar var, göçmen konutlarında aynı şekilde çok büyük sorunlar var, onlarla ilgili konuların incelenmesi yani siyasetin dışında sizlerin karar verebileceği veyahut da kamuoyunu ilgilendiren konularda inceleme hakkı verilmesi noktasında da herhâlde bir şeylerin yapılması gerekiyor. Gerçi çıkartılan kanunda eksikliklerin olması gayet normal çünkü şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinde de kanunları çıkartıyoruz ve şu anda da görüşülen torba kanunlarla, eksikliklerin hepsini torbanın içerisine atıp bunların hepsini tekrar düzenlemeye çalışıyoruz. Sizlerin de böyle eksikliklerle ilgili düzenlenmesini istediğiniz konular varsa -tahmin ediyorum ki arkadaşlarımız buradadırlar- torbaya birkaç şey de siz de atabilirsiniz, onu söylemek istedim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sonra siz de bizimle dalga geçin çuval diye...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Yani, artık o da torbanın -önümüzdeki zamanda, herhâlde, tahmin ediyorum 2 tane daha torba var- herhâlde bu işin başka bir yanı olsa gerektir.

Sayın Başkanım, tabii, önemli bir kurum. Önemli bir kurumun yapması gereken çok şeyler var ama yine söylemek isterim ki 7.638 şikâyet konusu az bir konu. Yani, Türkiye gibi 76 milyon olan ve hakikaten bir çok sorunu bulunan, vatandaşın idareyle ilgili çok ciddi sorunlarının olduğu, tapu dairelerinden tutun da çevre konusuna kadar, sağlık konusuna kadar veyahut da millî eğitim konusuna kadar her konusunda çok ciddi şikâyetlerin olduğu bir ortamda, kendinizi daha iyi tanıtarak, daha iyi anlatarak bir karar aşaması veyahut

da size ulaştırılan dilekçelerin sayısının artırılması ve bu yönlü olarak da alacağınız kararların önemli olduğunu düşünüyorum. Tabii, bunlar bir tenkit manasında değil de sadece bir düşünce, daha iyi olması noktasındadır.

Tekrar şahsınızı ve Başkanımızı ve tüm yetkililerin hepsini candan tebrik ediyoruz ve çalışanlara başarılar diliyorum. İnşallah, güzel şeyler olur diye düşünüyorum.

BAşKAN – Biz soruların hepsini alalım, en son da cevap verelim.

Sayın Güzel, buyurun.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Sayın Bakanım gibi, yeni kurulan kurumumuzu ve Sayın Başkanımızın yapmış olduğu açıklamalardan dolayı teşekkür ediyor ve tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Çok kısa, uzatmadan bir iki soru sormak istiyorum. İnsan Hakları Komisyonunun bünyesinde mağdur hakları kuruldu. Bu konuda sizlere “Ben bu hukukun uygulanmasından mağdur oldum.” veya “Bu şekilde kanunun uygulamasından mağdur oldum.” veya “şu şekilde bir olayla şurada karşılaştım, bundan dolayı da mağduriyetim vardır.” şeklinde müracaatlar geliyor mu?

İkinci olarak, gerçekten, biraz önce bahsettiğiniz gibi -benden önceki sayın arkadaşım da bahsetti- yeni kurulmuş ve halkta, henüz daha nasıl çalışır, ne olduğu, acaba ombudsmanlık nedir konusunda bir cahiliye dönemi yaşanıyor diye düşünüyorum. Acaba bunu giderebilmek için sizler illerde veya çeşitli, uygun olan -nerelerde uygun olur bilemiyorum ama, okul da olmaz ama- illerde valiliklerle görüşmeler yaparak, ombudsmanlık nedir, ne gibi haklar getirir, toplumda ne şekilde tanıtılmalıdır veya nasıl uygulama alanı bulmaktadır diye küçük, kısa konferanslar şeklinde açık oturumlar veyahut da böyle bir sempozyum düzenlenebilir -halkın basın yoluyla- medya kullanılabilir, zaten böyle bir toplantı yapılırsa medya yer verecektir mutlaka. Böyle bir tanıtım faaliyeti sizce uygun olabilir mi?

Çok teşekkür ediyorum ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum Sayın Başkanım.

BAşKAN – Buyurun Sayın stn.

AYHAN SEFER ÜSTÜN (Sakarya) – Sayın Başkanım, saygıdeğer yeler, Değerli Kamu Denetçimiz; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Kamu denetçiliği kurulmuş olmasını ben özellikle iki ana husustan dolayı tebrik ediyorum ve önemsiyorum. Bunlardan bir tanesi, Türkiye’de insan hakları alanında çalışan çok az sayıda kurum, kuruluş, komisyon vardı, bunlardan bir tanesi İnsan Hakları Komisyonu idi. Biz bu alanda yalnız kalmaktan çok memnun değildik çünkü birçok konu, dilekçe, mevzu geliyordu, zaman zaman da bunların altından kalkmakta zorlanıyorduk. Ama, böyle bir kardeş kuruluşların gelmiş olması bizi son derece sevindirmiştir çünkü öncelikle bizim yükümüzü alacaklardır. Son zamanlarda, devletin kuruluşundan beri de belki bu kurumsal milliyetçilik vardır yani “Aman ola benim yetkimin bir tanesini dahi almasın.” anlayışı vardır, bu anlayış doğru değildir. Biz bu tür kuruluşların kurulması ve çoğalması açısından, yetkilerinin artırılması açısından kendilerine her zaman destek olduk, bundan sonra da destek olacağız.

İnsan Hakları Kurumu da kurulmuş idi ve İnsan Hakları Kurumu Kanunu bizim komisyonumuzdan geçti, İnsan Hakları Komisyonundan geçti. Kanun ilk geldiğinde, gerçekten komisyonun yetkileri dardı, özerkliği sınırlıydı ama komisyonumuz bu yetkileri yeterli görmedi, üzerine fazlaca birtakım daha yetkiler vererek kanunu çıkardı. Sayın Başkanımızın, Kamu Denetimizin de “Resen müdahale edemiyoruz.” şeklindeki serzenişi son derece haklıdır, böylesi bir kurumun mutlaka olaylara resen müdahale edecek yetkisi olması lazım. Nitekim, bize sevk edilen İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısı’nda biz bu eksikliği görmüş ve bu şekilde değişirmiş idik. Dolayısıyla, bu eksikliğin giderilmesi için bundan sonra bir adım atılırsa biz kendilerine bu manada her zaman destek olmaya hazırız.

Bu kurumu bir başka şekilden dolayı da önemsiyorum, bir başka açıdan çünkü yıllardan beri biz şöyle bir zlem içerisindeydik: Kurumların Medise gelip bilgi vermesi, hesap vermesi konusunda bir düşüncemiz vardı. Bu düşüncemizi yeni kurulan Kamu Denetçiliği ve İnsan Hakları kurumları üzerinden hayata geçirme şansını elde ettik. Bakın, burada, milletin Meclisinde, yine Meclis tarafından kurulan bir kurum geliyor ve bilgi veriyor, hesap veriyor. Bu, Türkiye açısından zlenesi bir tablo idi. Bunun Kamu Denetçiliği üzerinden hayata geçmiş olmasını son derece önemli ve bundan sonra çıkacak kanunlarda da başka kurumlara ve kuruluşlara örnek olması açısından çok önemli bir gelişme diye görüyorum. Bundan sonra, inşallah, İnsan Hakları Kurumu da İnsan Hakları Komisyonuna benzer bir şekilde, benzer bir takvimle aynı şekilde gidip hesap verecektir.

Bu alışmalar tabii biraz uzayacak, diğer kamu denetçileri de muhtemelen bilgiler vereceklerdir. Dolayısıyla, bir alt komisyon kurulacağını tahmin ediyoruz. Burada 7 kişiden kurulursa 4 tanesi AK PARTİ’den, 1 tanesi CHP’den, 1 tanesi MHP’den, 1

tanesi de BDP'den, her gruptan temsilcilerin olması hasebiyle böyle bir alt komisyonun teşekkül etmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

Ben yapmış olduğu sunumdan dolayı ve göstermiş oldukları çabalardan dolayı başta Kamu Denetçimize, Başdenetçimize, denetçilerimize ve uzmanlarına teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pakdil.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Divan, Kamu Denetçiliğinin saygıdeğer temsilcisi; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum ve Kamu Denetçiliği Kurumunun ülkemiz için hayırlar getirmesini diliyorum.

Konuşmamın hemen başında bir konuya değinmek isterim ama tahmin ederim, Başdenetçinin herhâlde bir mazereti olsa gerekir.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Mazereti var, hanımı rahatsız, İstanbul'da bir haftadır.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Allah şifa versin.

Yoksa, Mehmet Bey, çok deneyimli, siyaset kurumundan gelen bir arkadaşımız, konulara tabii oldukça vâkıf. Hukukçu kimliği de aynı zamanda var. Değişik komisyonlarda çok önceleri incelemeler yaptığı, İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığı falan yaptığı için güzel izah etti, konulara değindi. Kendisine ve kendisine eşlik eden arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Tabii ki bu, bizde “Kamu Denetçiliği” işte Batı literatüründe “Ombudsmanlık” denen kurumun kurulması güzel bir davranış. Ben biraz -sağ olun- hazırlamış olduğunuz kitapçığı da okudum; işte, o meşhur, İsveç Kralının Ruslardan kaçarak Osmanlı'ya sığınması, sonrasındaki olaylar... Tabii ki eksikleri olabilir ama eksiklikler yasalar çıkarılarak veya belki sizlerin daha alt kademede çıkaracağı işte yönetmelik, genelge ve benzeri şeylerle giderilebilir çünkü bu nihayetinde işin başlangıcı. Bir kurumu kurmak nihayetinde yasal olabilir veya başka şekilde olabilir, idarenin tasarrufuyla olabilir, kurulur ama işleyiş son derece mühimdir. Şu ana kadar -Sayın Elkatmış'ın izah ettiği şekilde, bizim de okuduğumuzda- güzel bir işleyiş orada gözüküyor. Tabii ki kendileri aldılar çünkü elemanları, o gelen arkadaşlarımız da kamudan, mutlaka görevlerini iyi bir şekilde ifa ediyorlar, onlara da teşekkür ederiz. Bundan sonrasında -Sayın Elkatmış'ın belirttiği gibi- belki çok sık olmamakla birlikte, daha sık aralıklarla bir araya gelmek, kendilerinin bilgilendirmesi güzel. Böylece yani yasama organı ile diğer kamu kurumları arasında bir ilişkinin medeni bir şekilde kurulmuş olması da doğrusu çok güzel, ondan da hoşnut olduğumu ifade ederim.

Son söz olarak şunu söylemek isterim: Şimdi, devamlı bu ifadelerde “şikâyet” kelimesi geçiyor, “Şikâyetler geldiği zaman şöyle olur, böyle olur.” diyor. “Şikâyet”in bizim toplumumuzda genel olarak böyle menfi bir algısı var, işte birinin hakkında şikâyetçi olmak, işte müşteki vesaire falan. Acaba o kavramı, mesela “müracaatçı” sayarak, “müracaat” kelimesiyle veya “başvuru”yla falan ifade etmek daha uygun olabilir mi? Çünkü, “şikâyet” deyince aklımıza hani “Herkesten şikâyet ediyorsunuz kardeşim.” falan derler veya “Bu adam çok müşteki bir adam.” falan. Acaba öyle bir kavram daha sıcak gelebilir mi? Mesela, şahsıma daha sıcak geliyor, “İşte şu kadar müracaat olmuştur bize.” veya “Şu kadar başvuru olmuştur.” gibi. Çünkü “şikâyet” olunca sadece eksiklerin işte görüldüğü veya eksik olanların ifade edildiği bir kurum gibi gözüküyor, öbürü daha sıcak olabilir mi diye Sayın Başkanım düşündüm.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Tabii, biz Dilekçe Komisyonu olarak bu konudan en fazla şikâyetçi olan kurumuz.

Sayın Şener, buyurun.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz diyorum. Teşekkür ediyoruz sunum için.

Aslında biz bu kültür olarak ombudsmanlığa uzak bir kültürden gelmiyoruz. Mahallede bile insanların küçük anlaşmazlıklarını iki akıllı adam, sözüne güvenilir adam bir araya gelir çözer yani bu yeni bir şey değil, yerleşik toplumlarda bunlar var ama burada sorun şu: Yıllarca mevzuat ve kurumlara muhatap ederek insanları aslında biraz da ötekileştirmiş olduk, gelenek oluşmadı, bu yüzden sıkıntılar yaşıyoruz. Bu kurum -sizinle özel sohbetimizde de, konuşmamızda da bahsettiğim gibi- aslında -Sayın Bakanımın da başlangıçta altını çizdiği şey o- neye yarıyor yani? Toplumun bunu bilmesi lazım. Bunun için de -yine sizinle paylaştığımda- bunun kamu spotlarıyla toplumla paylaşılması lazım. Bu birinci şey.

İkinci önemsedğim şey, hesap verebilirlik, denetlenebilirlik. Yani, devlet bütçesinden para harcayan devletin resmî kurumu olarak adlandırılıyor. Bütün bu kurumların -hangi kurum olursa olsun- denetlenebilir ve hesap verebilir olması lazım. Şimdi, Başdenetçilik, Kamu Denetçiliği Kurumu, kanun gereği Medise bağlı kurulduğu için işte geliyor, yıllık neler yaptığına dair ayrıntılı

bilgi veriyor, ortaklaşa rapor hazırlanıyor ve Meclis Genel Kurulunda bu rapor görüşülüyor. KİT'lerle ilgili, kamu iktisadi teşekkülleriyle ilgili işte KİT Komisyonu var, orada kamu iktisadi teşekküllerinin denetimi var yani yıllık denetimleri yapılıyor ama devlet otoritesi temsil açısından bu kurumlardan ibaret değil. Umarız bu Kurum diğer üst kurumlara ve üst kurullara, yaptıkları iş ve hizmetler, ürettikleri iş ve hizmetlerle ilgili milletin temsilcilerine hesap verme gereği içine girerler. Bunu tabii yapacak olan yasama organıdır ama bunun bir kültürünün oluşması lazım. Bu kültürün oluşmasında ben bu yapının katkıda bulunacağını düşünüyorum. Tabii, yeni kurulmuş bir kurum. Aslında hani ilk adım önemlidir, doğru atılırsa doğru gider ve doğru yapılır, doğru teşkilatlanır. Bu hususta mevzuat açısından da eğer gerçekten eksikliği hissedilen bir şeyler varsa -ki vardır- onların da giderilmesi lazım. Mesela, personelle ilgili -yine özel sohbetimizde konuşurken- kendi kurumdan aldığı maaştan daha düşük maaşla çalışmak durumunda kalıyor bu Kuruma gelen, kendi imkânlarından faydalanacağımız insanlar, dolayısıyla geri gidiyorlar haklı olarak. Bunlar çok önemli şeyler. Basit görülebilir ama toplumda çözüm merkezi olarak algılanan kurumların toplum nazarında da prestijli kurumlar olması lazım.

Dolayısıyla, ben bu başlangıcın hayırlı bir sonuca ermesini temenni ediyorum, emeklerinize teşekkür ediyorum, inşallah daha güzel, daha prestijli bir kurum olur.

Nevzat Başkanımın söylediğine de katılıyorum yani "başvuru" daha uygun bir kavram aslında.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Başka söz almak isteyen, sorusu, katkısı olan üyemiz yok galiba.

Bütün üyelerimize teşekkür ederek sözü Sayın Elkatmış'a veriyorum.

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – Sayın Başkanım, söz alan, dilek ve temennilerini bildiren arkadaşlarımıza, sayın milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum. Bunlar bizim için çok yararlı, çalışmalarımızda bize ışık tutacak.

Sırayla cevap değil de yani katıldığımı ifade etmek istiyorum, cevap olarak lütfen anlaşılmasın. Sayın Bakanımız Reşat Bey ifade etti, biz özel yasamız gereği -ki doğru da o- özel kişiler arasındaki ihtilaflara bakamıyoruz. Öyle yaparsak işin içinden çıkmak zaten mümkün değil. Yalnız, devlet otoritesini kullanan özel-tüzel kişiliklere, özel kuruluşlara bakabilir. Nedir mesela? PTT, TELEKOM özelleşti ama ne yapıyor? Kamu gücünü kullanıyor, kamu yetkisini kullanıyor. Nedir? Bankalar... Ki, burada biraz evvel diğer arkadaşlarımızdan da konuyu bahseden oldu, ihtilaflarımız da oluyor. Mesela, bankalarda, biliyorsunuz -bu konuda yasa değişikliği oldu zannedersen- 60 küsur çeşit para alıyorlar çeşitli adlar altında, bize yoğun şikâyetler geliyor bankalarla ilgili, finans kesimiyle ilgili. Biz onların üzerine gittiğimizde diyorlar ki: "Bize karışamazsınız siz." "Niye?" "Biz anonim şirketiz, özel kişiyiz." Ama sen kamu gücünü kullanıyorsun. Yani sen nasıl özel kesim... Olurdu olmazdı, epey bir onlarla didişmemiz tabiri caizse...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Özel banka mı, yoksa sadece kamu bankaları için mi diyorsunuz?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ - Kamu bankası da.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Özellere de geçerli mi?

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ - Özellere de geçerli, tabii, kamu gücünü kullanıyor. İzin alırken, yani banka kurarken özel olsun, zaten devlet şey... Ve onun denetimi daima... Birçok denetim şeyi var, Başbakanlık Yüksek Denetlemeden, Devlet Denetlemeden tut, kendi bağlı olduğu... Yani ilgili bakanlık, Maliye, Merkez Bankası, Bankalar Birliği, birçok, on çeşit yerden denetim yapılıyor. Başlangıçta "Hayır, siz bize karışamazsınız, biz istediğimizi yaparız." yaklaşımı içerisindelerdi ama şimdi biraz tabii ki iş anladılar, biz de üzerine gittik, ısrarlı olunca bu şeylerinden biraz geri adım attılar. Şimdi görüşülüyor, birtakım aldığımız kararları da yavaş yavaş uygulamaya başladılar. O konuda, tabii, gelişmelerden biz de memnuniyet duyuyoruz.

Tanıtım... Doğru, yani biz tanıtımı daha yapamadık. Biraz evvel de ifade ettiğim gibi, yani kuruluş aşamasında yer yok, imkânlar yok, eleman almamız falan epeyce bir uzun sürdü. Bu arada elemanlarla -yani "eleman" derken uzman arkadaşlarımızla- ilgili, hemen hemen bütün arkadaşlarımız, bu konuda sizler ittifak hâlindeyiz. Çok önemli uzman arkadaşlarımız ama uzmanlarımız bizde kalmak istemiyor. Niye? Başka kurumlardaki avantajlardan dolayı. Birçok uzmanımız geri gitti. Çünkü bizde bir şey yok, lojman yok, servisi yok, makam şeyi yok, bir şey yok, hiçbir şey yok, maaşta da düşüklük var. Yani, bir hâkim, bir savcı, bir kaymakam gibi makamdan gelen arkadaşlarımız... Ki, biz bunları çok önemsiyoruz çünkü bize çok büyük katkıları vardı ama bu çok değerli elemanlarımız hep geri gitmeye çalıştılar. Bir ara onlara izin vermedik, yani muvafakat vermedik, ama sonra vicdanen düşündük ki, yani insanların istikbaline engel olmayalım. Bir de çok kaybı var, maddi ve manevi kaybı var. Düşünün ki, bize geldiğinde ömrübillah, emekli oluncaya kadar unvanı uzman ama başka bir kurumda maddi avantajlarının yanında her zaman için yükselme şansı var. İşte, daire başkanı, şube müdürü, genel müdür, bölge müdürü olma gibi veya hâkim sınıfından gelenler, savcı sınıfından gelenler, birinci sınıfa

ayrıldığına Yargıtaya üye seçilme, işte, ağır ceza mahkemesi başkanı, başsavcı olma şansları var. Yani, çeşitli avantajları var ve bu çok nitelikli arkadaşlarımız hemen hemen gittiler. Diğer arkadaşlarımıza da biz “dur” diyoruz -işte İbrahim Bey arkadaşımız, Yargıtaydan geldi, hâkim, kendisine de teşekkür ediyoruz, diğer arkadaşlarımız da öyle- ama biraz da hatırlar için duruyorlar.

Şimdi, hiçbir avantaj yok, kurumun gelişmesi, prestijini koruması için birtakım şeyler yapılması lazım. Gerçi, basında bizim bu raporlar başka şekilde değerlendirilmeye başladı, mutlaka okumuşsunuzdur. İşte “Hâkimler teminat istiyorlar, maaşlarının yükseltilmesini istiyorlar.” Yani, biz bu yönüyle istiyoruz, yoksa kendimiz için değil. Başka kurumda çalışan arkadaşlarımız daha iyi şartlarda çalışıyorlar ama bizim arkadaşlarımız, bizim kuruma gelen, isme bakıyor, geliyor, diyor: “Bu kurum çok prestijli, çok şey” Ama geldikten sonra bakıyor ki maaşı düşmüş, hiçbir imkânı yok, hiçbir şeyi yok -ilave lojmanıydı, servisiydi- geri gitmeye çalışıyor. Bu konuda da tabii desteğinizi istiyoruz, zaten destek vereceksiniz, hepiniz bu konuyu dile getirmekle bize güç verdiğiniz.

Tanıtım eksik, doğrudur. İşte biz bu hazırlıklarla ilgilendiğimiz için fazla tanıtım yapamadık ama hiç yapmadık da değil. Biz, RTÜK’e müracaat ettik televizyonlarda kamu spotu olarak yayınlansın diye fakat başka kurumların daha önce müracaatları olduğu için onlar daha öncelik almış. Televizyonlar da maalesef hep para istiyorlar, bizim onu verecek durumumuz yok. Kamu spotu olarak yayınlamaları için de RTÜK’ün karar vermesi gerekiyor, RTÜK karar verecek, ancak o da belli bir limit varmış. İşte, diyelim ki, yayınının yüzde 1’i, o da şimdi dolduğu için bize çok az yer verildi ama bu ileride olmayacak değil, biraz evvel, konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, Avrupa Birliğiyle yaptığımız o 2 milyon küsur avroluk anlaşmada bu da var. O zaman imkânlarımız daha da olacak, gerekirse para da vereceğiz, her türlü sempozyumu filan yapacağız.

Bu arada da şunu ifade edeyim -belki unuttum, söyleyemedim- birçok konuda biz gittik, üniversitelerde, sivil toplum örgütlerinde, çeşitli sempozyumlarda kurumumuz adına konuşmalar yaptık, kurumuzu anlattık birçok yerlerde, şahsen benim gittiğim onlarca böyle... En son, geçen, İstanbul’da gayrimüslim cemaatlerin düzenlediği bir günlük, çok kapasiteli... Yurt dışından da gelenler vardı, Türkiye’nin sayılı ilim adamları, üniversite profesörleri, anayasa profesörleri ve diğer, konusunda uzman olanlar konuşmacı olarak katıldı. Orada biz temsil de edildik, görüşlerimizi her zaman ifade ettik.

Ama tabii ki, baktığımız zaman rapora, bize müracaatların yüzde 27’si Marmara Bölgesi’nden ve en büyüğü de İstanbul’dan, yüzde 23’ü İç Anadolu’dan -“İç Anadolu” derken Ankara- ve İzmir gibi yani kültür seviyesi daha yüksek olan, bu kurumu bilen insanlardan geliyor ama ileride bu bütün Türkiye’ye yayılacak, kırsal kesimlerdeki insanların da artık rahatlıkla, müracaatlardaki kolaylıklar ve avantajlar düşünülerek, mahkemeye gitmeden, başka bir yere gitmeden bize müracaat edeceğini tahmin ediyoruz ve tanıtıma da çok önem veriyoruz.

Tabii, sivil toplum örgütleri ve basınla da ilişkilerimiz çok iyi. Hemen hemen bütün sivil toplum örgütleriyle iç içeyiz. Hemen hemen Türkiye’de bilinen bütün sivil toplum örgütlerini bizzat ziyaret etmişimdir, diğer arkadaşlarımız da ziyaret etmiştir, görüşmelerimiz oldu, onlarla çok iyi bir diyalog içerisindeyiz, onlar da bize geliyorlar.

Mesela, Sayın Güzel ifade etti, göçmenlerle ilgili... İzmir’de bu konuda bir dernek kurulmuş, ziyaretimize geldi, onlarla birlikte çalışma arzumuzu biz de ifade ettik, onlar da zaten bu niyetle geldiler. Onlarla çalışıyoruz. Göç İdaresinin düzenlediği bir günlük sempozyuma katıldık, uzman arkadaşlarımızla şahsen ben de katıldım, diyaloglarımız devam ediyor. Yavaş yavaş oradan da bize -şikâyet demeyelim de- başvurular gelmeye başladı ama bu çok yoğunlaşırsa artık bilemiyoruz.

Mesela, asker haklarıyla ilgili bir platform kurulmuş İstanbul’da. İki defa bizim kuruma geldiler, bizzat görüştük, onlarla koordineli de çalışıyor, bütün gördükleri aksakları bize rapor olarak, bilgi olarak veriyorlar ve onun da biz gereğini yapmaya çalışıyoruz. Yani tanıtım konusunda -belki ulusal medyada falan fazla çıkmıyor ama- biz her türlü konferanslara, üniversitelerde konferanslara gidiyoruz, illerde konferanslara gidiyoruz. O konularda çalışmalarımız var; yeterli değil, ileride bu daha da büyük oranda artacak.

Tabii, Sayın Başkan Ayhan Bey ifade etti, resen inceleme İnsan Hakları Kurumunda var, biz de yok, başka kurumlarda var, insan hakları izleme kurullarında falan var ama bizde yok. Bu, tabii, başta da ifade ettim, en büyük eksikliğimiz.

Kurumumuzun hesap vermesi... Tabii, biz de bundan çok memnunuz. Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisine, sizin yüce heyetinize, Komisyonumuza hesap vermek bize güç veriyor bir kere. Yani, biz hem yaptıklarımızı anlatıyoruz hem isteklerimizi, taleplerimizi size bildiriyoruz ki destek... Sağ olun, hepiniz de bize destek vereceğinizi ifade ettiniz. Onun için, biz bundan çok memnunuz. Sadece senede bir defa, iki defa değil, her zaman için, siz emrettiğiniz takdirde, biz her zaman geliriz. Biz de geleceğiz, zaten sizleri tanıyoruz, seviyoruz.

Nevzat Bey, Sayın Nevzat Pakdil ifade etti, uzmanlarımız... Gerçekten, başta da ifade ettim, tekrar vurgulamak istiyorum: Sıkıntı içindeyiz. Yani, arkadaşlarımız da fedakârca çalışıyorlar. Gelen de geri gitmeye çalışıyor. Yani, zaten 60 küsur uzmanımız

varken 10'a yakını gitti. Eğer bir işin ucunu bıraksak hemen hemen hepsi de gidecek veya bir yer bulsalar kendilerine arkadaşlarımız gidecekler çünkü hiçbir artışı yok, eksisi var. Bu konuda da biz size özellikle bir taslak da hazırladık bütün bu ihtiyaçlarımızla ilgili. Yasayla olan şeyleri yasa değişikliği şeklinde, diğer konularda sizlerin her zaman için desteğine ihtiyacımız var.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Milletvekili kanununu çıkarırsak ondan sonra...

KAMU DENETÇİSİ MEHMET ELKATMIŞ – O çıkmaz yani benim hiç ondan ümidim yok.

“Şikâyet” dedi de Sayın Pakdil, doğru, biraz tabii, ürkütücü bir şey yani insana şey geliyor. Hani, başta da söyledim, bizim “incelenemez”lik kararı gibi. Bakıyor, şimdi, “incelenemez”lik. Vatandaş içini okumuyor, niye incelemediğimizi okumuyor. Mesela, istisnalar var, yargı kararlarına biz bakamıyoruz, ondan dolayı bize yargıyla ilgili şikâyetler gelirse diyoruz ki biz “incelenemez”lik kararı veriyoruz. Vatandaş altına bakmıyor, üstüne bakıyor, “incelenemez”lik kararı, bir de en altındaki şeye bakıyor, “incelenemez”lik, “Hiç incelememişler.” diyor. Bu yönde bize birtakım tepkiler de gelmiyor değil.

Doğru, yani, bazı şeyler böyle antipatik kelimeler var, buna başka şey dememiz, “talep” dememiz gibi, sizin ifade ettiğiniz gibi cümleleri kullanmamız doğru.

İşte, Sayın İhsan Bey’in de ifade ettiği yine kamu spotları, onu söyledim.

Denetlenebilirlik, hesap verilebilirlik... Bizim en büyük avantajımız Türkiye Büyük Millet Meclisine, sizlere hesap verebilmeyi sağlamamız. Bundan biz çok memnun olduk çünkü başkasına gitsek bu kadar ilgi de görmeyiz, bir derdimize de derman olunmaz ama sizlere gelirse hiç değilse ilgi görürüz.

Ben teşekkür ediyorum sizlere, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz hem katkı veren milletvekillerimize hem sunumunuzdan dolayı Sayın Elkatmış size teşekkür ediyoruz.

Biz notlarımızı aldık. İnşallah, hep beraber özellikle kanunla ilgili katkımız olacağını da düşünüyorum.

Şimdi alt komisyon kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi alt komisyon üyelerini belirleyeceğiz. Alt komisyon üyeliği için bize ulaşan isimler var, eksik olan isimler var.

Demir, Ayhan Bey’in de belirttiği gibi 7 üyeden oluşacak, yaptığımız çalışmalarda bütün grupların temsili açısından, 4 üye Adalet ve Kalkınma Partisinden, 1’i Cumhuriyet Halk Partisinden, 1’i Milliyetçi Hareket Partisinden, 1’i de Barış ve Demokrasi Partisinden. AK PARTİ’nin üyeleri: Halil Ürün, Afyonkarahisar Milletvekili; Sevede Bayazıt Kaçar, Kahramanmaraş Milletvekili, Dilekçe Komisyonundan; İnsan Hakları Komisyonundan Ziver Özdemir, Batman Milletvekili; Sıtkı Güvenç, Kahramanmaraş Milletvekili, Milliyetçi Hareket Partisinden Reşat Doğru. Cumhuriyet Halk Partisine de milletvekillerimize yazacağız, hangisi talepte bulunursa BDP’den de Esat Canan, Hakkâri Milletvekili.

Yalnız, hepinizin takdiri, zaman çok daraldı, gelecek hafta muhtemelen Meclisimiz yerel seçim için ara vereceği için alt komisyon üyelerimizin 25 Şubat 2014 Salı günü saat 15.30’da toplanarak başkanlarını seçmelerini ve yol haritası belirlemelerini istiyoruz.

Hepinize katılımlarınız ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum ve oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.56